

1 SKYRIUS

Visada savęs klausdavau, ką žmonės jaučia paskutiniuosiomis keliomis gyvenimo valandomis. Ar jie žino, kad netrukus nutiks kažkas siaubingo? Nujaučia ištiksiančią nelaimę, stipriau apkabina savo artimuosius? O gal tai vienas iš tų dalykų, kurie tiesiog atsitinka? Keturių vaikų motina, guldanti juos miegoti, nerimaujanti dėl rytinio vežimo į mokyklą, neišskalbtų drabužių ir vėl įtartinais dejuojančios krosnies, staiga išgirsta keistą girgždėjimą koridoriuje. Paauglė, svajojanti apie šeštadieninį apsipirkimą su savo geriausia drauge, atsimerkusi suvokia, jog ji nebe viena savo kambarielyje. Arba tėvas, staiga pabudęs, pagalvoja Kas per velniava? ir kitą akimirką sulaukia kūjo smūgio į tarpuakį.

Per paskutiniąsias šešias pasaulio, kokį pažįstu, valandas, paruošiu Ri vakarienę. Makaronai su sūriu, pagardinti kalakutienos dešrelių gabaliukais. Supjaustau griežinėliais obuolį. Ji valgo traškų baltą minkštimą, palikdama riestas it šypsenėlės raudonas žieveles. Žievelėje visos naudingos medžiagos, sakau jai. Ji užverčia akis — keturmetė elgiasi kaip keturiolikmetė. Mes jau ginčijamės dėl drabužių — jai patinka trumpi sijonėliai, o mudu su jos tėvu norėtume, kad ji vilkėtų ilgas sukneles, ji nori bikinio, mes reikalaujame, kad ji maudytųsi su vientisu maudymosi kostiumėliu. Bijau, kad dar po kelių savaitių ji užsimanys automobilio.

Po vakarienės Ri nori eiti „ieškoti lobio“ palėpėje. Sakau jai, kad metas į vonią. Tiksliau, į dušą. Mes naudojames sena pastatoma vonia ant kojelių antro aukšto vonios kambarielyje; darome tai nuo tada, kai Ri buvo dar kūdikis. Ji išmuilina dvi Barbes ir vieną guminę princesę antytę. Aš išmuilinu ją. Kai baigiame, abi kvepiame levandomis, o visas juodais ir baltais kvadratais išmargintas vonios kambarys skendi garuose.

Man patinka mūsų ritualas po maudynių. Įsisupame į milžiniškus rankšluosčius ir skubame vėsiu koridoriumi į didžiąją lovą mano ir Džeisono kambarielyje, kur atsigulame viena šalia kitos, susivijusios į kokonus, tačiau lengvai liesdamosi kojų pirštais. Mūsų oranžinis rainas katinas, Ponas Smitas, užšoka ant lovos ir stebi mus savo didelėmis auksinėmis akimis, krutindamas ilgą uodegą.

— Kuri šiandienos dalis tau patiko labiausiai? — klausiu dukros.

Ri suraukia nosytę.

— Neprisimenu.

Ponas Smitas palieka mus, susiranda jaukią patogią vietelę šalia galvūgalio ir ima laižytis. Jis žino, kas bus toliau.

— Man labiausiai patiko, kai grįžusi iš mokyklos apkabinau tave.

Aš mokytoja. Šiandien trečiadienis. Trečiadieniais grįžtu apie ketvirtą. Džeisonas išvažiuoja penktą. Ri jau įpratusi prie tokio ritmo. Tėtis dieną, mamytė naktį. Mes nenorėjome, kad mūsų vaiką augintų svetimi, ir mūsų noras išsipildė.

— Ar galime pažiūrėti filmą? — klausia Ri.

Ji visada šito klausia. Gyventų su vaizdo grotuvu, jei jai leistume.

— Jokių filmų, — lengvai atremiu. — Papasakok, kaip sekėsi mokykloje.

— Trumpą filmuką, — neatlyžta ji. Ir triumfuodama pasiūlo: — „Daržovių istorijas!“

— Jokių filmų, — pakartoju, tada iškišu ranką tiek, kad galėčiau pakutenti jai pasmakrę.

Jau beveik aštuonios, ir aš žinau, jog ji pavargusi ir užsispyrusi. Nenorėčiau, kad per daug susierzintų, kai jau reikia miegoti.

— Papasakok man apie mokyklą. Ką valgei priešpiečiams?

Ji išlaisvina rankas ir pakutena man pasmakrę.

— Morkų!

— Tikrai? — Pakutenu jai už ausies. — Kas jų atsinešė?

— Haidė!

Ji bando pasiekti mano pažastis. Aš vikriai užtveriu jai kelią.

— Dailė ar muzika?

— Muzika!

— Dainavimas ar instrumentas?

— Gitara!

Ji nusitraukia rankšluostį ir užgriūva ant manęs, savo greitais, smailiais pirštukais kutendama kur papuola. Tai paskutinis energijos pliūpsnis prieš suglembant. Man pavyksta apsiginti, ir aš juokdamasi nusiritu nuo lovos krašto. Dunksteliu ant medinių grindų, ir ji pradeda juoktis dar smarkiau, o Ponas Smitas nepatenkintas nusižiovauja. Jis sprunka iš kambario, pasipiktinęs mūsų vakaro ritualo baigtimi.

Susirandu ilgus marškinėlius sau, Ri ištraukiu naktinius marškinius su undinėle Ariele. Mudvi kartu valomės dantis, stovėdamos viena šalia kitos priešais ovalų veidrodį. Ri patinka, kai mes vienu metu išspjauname pastą. Po dviejų pasakų, vienos dainelės ir pusės Brodvėjaus pasirodymo pagaliau apkamšau ją lovoje, apsikabinusią triušiuoką. Ponas Smitas susiraito jai prie kojų.

Pusė devintos. Mūsų mažasis namukas dabar oficialiai tik mano. Įsitaisau prie virtuvės stalo. Gurkšnoju arbatą, taisau mokinių darbus sėdėdama nugara į kompiuterį, kad nekiltų pagunda. Laikrodis su katinu, kurį Džeisonas padovanojo Ri per Kalėdas, išmiaukia valandas. Garsas nuaidi per dviaukštį 1950-ųjų statybos namą, sukurdamas įspūdį, kad jis yra tuštesnis nei iš tiesų.

Man šąla kojos. Naujojoje Anglijoje kovas, ir dienos vis dar vėsios. Turėčiau apsiauti kojines, bet nesinori keltis.

Po devynių penkiolika apeinu namus. Užsklendžiu užpakalines duris, patikrinu medinius kaiščius, įspraustus į langų rėmus. Galiausiai užšaunu du užraktus ant

metalinių laukujų durų. Mes gyvename Pietų Bostone, kukliame vidurinės klasės rajone su medžiais abipus gatvių ir parkais, kuriuose šeimos gali leisti laiką. Daugybė vaikų, daugybė baltų tvorų.

Nepaisydama to, aš visada patikrinu užraktus ir langus. Tiek Džeisonas, tiek aš turime savų priežasčių.

Ir štai aš vėl stoviu prie kompiuterio, rankos net niežti. Metas į lovą, sakau sau. Geriau nesisėsk, perspėju save. Visgi manau, kad vis tiek tai padarysiu. Nors minutę. Tik pasitikrinsiu keletą laiškų. Kas čia bloga?

Paskutinę akimirką atrandu valios, kurios nė nežinojau turinti. Išjungiu kompiuterį. Dar viena šeimos taisyklė. Prieš einant miegoti visada išjungti kompiuterį.

Kaip žinot, kompiuteris yra portalas, įeiga į jūsų namus. O gal nežinot.

Netrukus suprasite.

Dešimta valanda. Palieku virtuvėje šviesą dėl Džeisono. Jis nepaskambino; matyt, įtempta naktis. Nieko tokio, sakau sau. Darbas yra darbas. Man atrodo, kuo toliau, tuo mažiau mes kalbamės. Taip atsitinka. Ypač kai turi mažą vaiką.

Vėl prisimenu vasario atostogas. Toji šeimos išvyka buvo arba geriausia, arba blogiausia, kas mums nutiko; priklauso nuo požiūrio. Aš noriu suprasti. Suprasti savo vyrą, save. Yra dalykų, kuriuos padaręs nebeatitaisysi, žodžių, kuriuos ištaręs nesusigrąžinsi.

Šįvakar aš nieko nebepakeisiu. Tiesą sakant, jau kurį laiką nebegaliu nieko ištaisyti, ir tai pradeda vis labiau mane bauginti. Kadaisė nuoširdžiai tikėjau, jog vien meilė gali užgydyti visas žaizdas. Dabar žinau geriau.

Laiptų viršuje dar stabteliu prie Ri kambario, paskutinįkart patikrinu. Atsargiai praveriu duris ir kyšteliu galvą. Į mane žvelgia auksinės Pono Smito akys. Jis nesujuda, ir aš negaliu jo kaltinti: tokia jauki vieta. Ri susisukusi į kamuoliuką po rausvomis ir žaliomis gėlėmis išmarginta antklode, čiulpia nykštį, o iš po patalų draikosi tamsios garbanos. Ji vėl atrodo maža, kaip kūdikis, kurį, mano manymu, pagimdžiau tik vakar, ir visgi jau praėjo ketveri metai — ji pati apsirengia, pati pavalgo ir nuolatos reiškia nuomonę visais gyvenimiškais klausimais.

Galvoju, kaip myliu ją.

Galvoju, jog meilė netinkamas žodis išreikšti tam jausmui, kurį jaučiu krūtinėje.

Labai tyliai uždarau duris, nutipenu į savo miegamąjį ir palendu po melsvai žalia dvigule antklode.

Durys pravertos dėl Ri. Šviesa koridoriuje Džeisonui.

Vakaro ritualas baigtas. Viskas taip, kaip turi būti.

Guliu ant šono, pagalvėlė tarp kelių, ranka ant klubo. Stebeilijuosi į viską ir į nieką. Mąstau, kad esu pavargusi, kad susimoviau, kad norėčiau, jog Džeisonas būtų namuose, ir visgi jaučiu palengvėjimą, kad jo nėra ir kad turiu kažką sugalvoti, bet nežinau ką.

Aš myliu savo vaiką. Myliu savo vyrą.

Aš kvailė.

Ir tada prisimenu šį tą, apie ką jau kurį laiką negalvoju. Tai ne tiek prisiminimas, veikia kvapas: rožės žiedlapiai, sutraiškėti, pūvantys, lėtai troškinasi už mano miegamojo lango Džordžijos kaitroje. O tamsiame koridoriuje aidi mamos balsas: „Aš žinau kai ką, ko tu nežinai...“

„Ša, ša, ša, — sušnabždu sau. Mano ranka nuslysta ant pilvo, o galva prisipildo dalykų, kuriuos didžiąją savo gyvenimo dalį stengiausi pamiršti.

— Ša, ša, ša, — pamėginu dar kartą.

Ir tada laiptų apačioje pasigirsta garsas...

Norėčiau pasakyti, kad per paskutiniąsias pasaulio, kokį pažįstu, akimirkas, išgirdau tamsoje klyktelint pelėdą. Arba pamačiau per tvorą peršokant juodą katiną. Ar pajutau, kaip pasišiaušė sprandas. Deja.

Norėčiau pasakyti, kad nujaučiau pavojų, kad priešinausi kaip įmanydama. Juk aš geriau nei visi kiti turėčiau suprasti, kaip lengvai meilė gali virsti neapykanta, geismas apsėdimu. Aš geriau nei visi kiti turėjau tai numatyti.

Bet nenumačiau. Atvirai sakau.

Dieve, padėk man, bet kai jo veidas išniro iš šešėlių miegamojo tarpduryje, pirma mintis buvo, kad jis atrodo toks pat gražus kaip tada, kai susipažinome, ir kad aš vis dar norėčiau švelniai perbraukti pirštais jam per žandikaulio liniją, paliesti banguotus jo plaukus...

Vėliau, pamačiusi, ką jis laiko rankoje, pamaniau, jog negaliu rékti. Privalau apsaugoti savo dukterį, savo brangiąją dukrelę, miegančią kitame kambaryje.

Jis įžengė į kambarį. Iškėlė abi rankas.

Prisiekiu, neišleidau nė garso.